

# Wiuli = õpetus.

---

Esimehe osa:

Harjutused nelja kõrme esimesel mängu=kohal.

---

Kõrku=jeadnud

Dr. A. A. Hermann.

Fr. R. Kreutzwaldi muu.  
Eesti NSV  
Riiklik Avalik  
Raamatukogu

PE 3061



Jurjewis.

Trükitud A. A. Hermann'i kulu. ja kirjabega.

1893.

# Sisekord.

---

	lk.
1. Sissejuhatuses . . . . .	1
2. Wiuli häälele-panemine ja käes-hoidmine . . . . .	2
3. Helide sünnitamine ja poogna tarvitamine . . . . .	2
4. Poogna käik ning ärajaotamine . . . . .	3
5. Sõrmede keeltele-panemine . . . . .	4
6. Poogna käikude märgid. . . . .	5
I. Tühjad keeled . . . . .	7
II. E-keele helid . . . . .	7
III. A-keele helid . . . . .	14
IV. D-keele helid . . . . .	23
V. G-keele helid . . . . .	31

Sarjutused nr. 1—150.



# Õpetus wiulit mängida.

Enne kui keegi nootide järel wiulit õppima tahab hakata, olgu tal noodi-õpetus läbiõdetud, muidu ei saa ta siin all antud õpetustest aru. (Noodi-õpetus on „Saulu ja mängu lehes“ 1892 wälja tulnud ja saab teda ka ijercaamatus.)

## 1. Sissejuhatuseks.

Wiul on keelpill. Temal on kaks lage, alumine ja ülemine. Ülemises laes on kaks F-tähe sarnast hääle-auku, mis selle pärast ka k-antudeks hüütakse. Rahe lae äärtel on ümmargused ja käärunised seinad. Kaks lage ja seinad on kokku wiuli kere. Selle küljes on ühel pool kael. Kaela küljes ülemal pool on näppelaud, mille kohal neli keelt on põnewile pandud. Kaela otjas on wiuli pää, mille sees on kastikene. Selle sisse käiwad neli kruwi, mille ümber keeled on, et neid pingumale tõmmata ja lõdvwemale lasta wõib. Kruwi-kastikese kaela-poolses otjas on wäike ristpuu, mida sadulaks hüütakse; sellest üle käiwad keeled kasti. Keel ülemist lage hääle-antude wahel seisab roop, millest üle ka keeled käiwad, nii et nad roobi ja sadula wahel kohal pinguli tõmmatud on. Roobi taga ripub keelte pidaja lauakene nelja auguga otjas, millesse keeled on sõlmitud. Keelte pidaja on traadiga wõi kõwa keelega wiuli tagumise seina sisse pandud naba külge kinnitatud. Rahe lae wahel wiuli keres roobi paremapoolse jala taga seisab hääle-pulk, mis mõlema lae kõla ühendab ja ülemist lage roobi wõtamise vastu toetab. Ülemise lae all on liist liimitud, mis wiuli kere keelte kokkutõmbamise toetab. — Wiuli alumine lagi ja seinad on enamasti wahtra-, ülemine lagi kuiwast kuuse- ja kruwid, sadul, näppelaud ja keelte pidaja mustast tamme-puust tehtud.

Wiuli keeled olgu paremat jugu, sest muidu ei kannata nad parajale helile pinguli tõmmata. Keelte nimed on järgmised: kõige peenem keel on e-keel (rahwas ütleb „wint“); teine keel on a-keel; kolmas on d-keel ja neljas kõige jämedama heliga g-keel (rahwas ütleb „basz“). Omaduse poolest olgu e-keel poole peenem kui d-keel; a-keel olgu nende tähe wahel pakjuse poolest, ja g-keel olgu kardanüidiga ümber punutud a-keel.

Wiuli keeli helisema panna on poogen. Poognal on wibu, kruwi, konna, jõhwid ja nokk. Jõhwid on konna ja noka wahel tõmmatud, ja konna käib kruwi abil edasi ja tagasi, et jõhwisid pingumale tõmmata wõi lõdvwemale lasta, nagu tarwis.

Õppijale antagu hää wiul hääde keeltega kätte, sest pahasti ei tule puhtaid helisid, ja sandid keeled ei kannata helile õiget kõrgust anda. Muudugi on hääde wiulid ka hünna poolest kallimad. Et uued wiulid enamasti alati kärede heliga on ja enne hulk aastaid nendega palju tuleb mängida, kui nad heli poolest hääks lähewad, selle pärast on wanad wiulid kallimad, ja wiulite hind tõuseb kõrgemaks, mida wanemad wiulid on. Kõige wanemad wiulid, mis kuulvad wiulitegijad Italias Anton Stradivario (1644—1737), Antonio, Hieronimo ja Nicolo Amati (1596—1684) ning Andrea ja Giuseppe Guarnerio (1683—1767), siis ka Tirolis Jakob Stainer (1621—1683) ja Nürnbergis Rloß, Mausiehl, Wiedhalm (1740—1790), siis weel Pariisis Lupo ja Vuillaume (1750—1840) on teinud, on praegu kõige paremad maailmas, aga maksawad sadasid ja tuhandeid, on ka tihti mõltsitud, et ostja üksnes suurte asjatundjate abil võib neid äratunda. Uuemaid wiulitegijaid on palju ja peab, kui hääde wiulit keegi osta tahab, asjatundjatelt nõu küsima.

## 2. Wiuli häälese-panemine ja käes-hoidmine.

Wiul olgu puhtasti häälele pandud ja nimelt quintides, see on nii, et iga keele heli alumisest viies heli kõrgemale minnes on. Eiti on a-keel hääle-hargi järel häälede panna, siis tuleb e-keel, jelle järel d- ja g-keel häälede seada. Kes weel wiulit häälede seada ei oska, lastu jeda mõistjat teha. Kellel orel või klaver saadawal, pangu wiul selle abil häälede ja nimelt a-keel kett-oktavi a järel, e-keel kõrge oktavi e ja d-keel kett-oktavi d järel ning g-keel wäikse oktavi g järel. — Kellel hääde helide kuulmist ei ole, ärgu hakatu jugugi wiulit mängima. Hääde kuulmine on üksti jellel, kes laulusid, iseäranis kiriku koraldid, võib õigesti laulda või ka, kui tal ei juhtu laulu häält olemata, ärakuulda, kui teine wigahesti laulab.

Büsti seisest on parem wiulit mängida kui istudes. Helid sünniwad selgesti. Mängija teha olgu sirge ja loomulikult olekus.

Wiul tuleb nimelt pahemasse kätte wõtta sõrmed lödwalt ümber wiuli kaela. Wiuli tagumine ots peab mängija kaela küljes löua all seisma ja lõug otse keelte pidaja pahemal küljes wiuli ülemise lae äärel, aga ei mitte wiul rinnale pääl.

Poogen on pahemasse kätte wõtta, pöial konna kõwerusele ja neli sõrme konna kohta poogna selja pääle üks teise kõrwa panna. Pöial ja kett-sõrm seisiku wastastikk. Sõrmed olgu wähekesti kõweras. Wäikse sõrme ots olgu otse poogna selja pääl, teiste sõrmede otsad wähe üle selja.

## 3. Selide sünnitamine ja poogna tarwitamine.

Sõlasti sünnitatud heli on wiuli-mängimisel ülem asi ja tuleb üksnes hääst ja kindlasti poogna tarwitamisest. Kes jeda ei usu, see kuulaku sandi mängija kraatsimist ja käägutamist ning selle järele mängu-meistri käest südant rõõmustawat ilu-heli. Poogna tarwitamine on siin wäga tähtjas.

Mängimisel olgu poogen parajasti pingul ja käigu roobi ja näppelaua kett paigast otse pöigiti üle keelte, sest muudu ei tule häid puhtaid helisid wiulist wälja, kui poogen wirtu üle keelte käib.

Hakkaja waadaku selle pääle, et igal helil selge ja kindel algus on. Paljud mängijad raiskawad keelte üle tõmmates kolmanda oja poognat ära, ennegu wiulist heli tuleb, aga heli peab jellel filmapiigul ilusasti kõlama löõma, kui poognat aga löõbama hakatakse. Poogen olgu parajasti aga kindlasti keele pääle pandud: kui poogen liig lödwalt ehk õrnasti keelele pandakse, tuleb kahtlane lõikuw heli, aga kui

poogen liig waljult keelele pandatse, tuleb krääksu heli; nõnda siis peab mängija weel kord hoolega tähele panema, et poogen parajasti aga kindlasti keelel on tõmmata. Mängimine sündigu poognat pidades parema käega nõnda, et käsi kõigest käerandmeni liigub ja küünarnukuni liikumist awitab, aga käe oja küünarnukust olani nii hästi kui sugugi ei liigu, ject terwe käewarrega mängida teeb heli kangeks ja maotuis.

Heli sündigu wõimalikult ühetajajelt, mis ühetajase tõmbamise läbi wõimalik on: Ei see ole jünnis, kui pita heli eht noodi juures poogen käest enne otja lõpet kui noot jeda käseb. Et heli konna-poolse jõhvide otjaga ifka tugewamaks kipub minema kui nota-pooljel otjal, siis peab mängija seda jelle läbi tajendama et efi-mese jõrmega wähem waotab, kui konna-poolsega, ja rohkem waotab, kui nota-poolsega tõmbab. Selle juures õppigu siisgi mängija ka helisid waljemaks paisjuda (*cre-scendo*  $\curvearrowright$ ) kui ka tajemaks kahanedada (*decre-scendo*  $\curvearrowleft$ ) lastma, niisamati üleüldse tasa ning üleüldse waljult mängima. Keskmiisi helisid tuleb siis, kui poogen risti roobi ja näppelaua keskwahe kohalt läbi tõmmatakse, waljemaid helisid siis, kui poogen roobi ligidalt kõigest umbes poole tolli roobist eemal käib, tajaseid siis, kui poogen enam näppelaua ligidalt mõõda keeli tõmmatakse. Aga kui poogen koguni roobi ligidalt mõõda tõmmatakse, siis tulewad õrnalt wilistamise ja kõwalt kriiskumise helid kuuldawate, mis mängimisel palju tarwitada ei wõi.

#### 4. Poogna käik ning ärajaotamine.

Poogen käib mängimisel alla ja üles. Seda nimetame poogna allatõmbeks ja üleslükkeks. Allatõmbel kipub heli alati wähe waljuts minema ja üleslükkel nõrgemaks; ühetajasesti mängimist on jelle pärast mängijal õppida. Nootide järele mängides peab mängija teadma, mil poogen peab alla- wõi ülestäima. Kõige allatõmbamise ja üleslükkamise põhjus on järgmine: Rõhuga nootide kohal tuleb allatõmmata ja rõhuta nootide kohal üleslükata. Kus kohal ject põhjusemõttest wähest lahkuda on, saab õppijal alles aega mõõda jeltgets.

Allatõmbe märgiks paneme siin õpetusjeks otse põhjaga seiswa joone  $\underline{I}$  ja üleslükke märgiks katusega seiswa joone  $\overline{T}$  mängitawate nootide kohta, et õppija teaks, mis-juguse noodi kohal poogen allatõmmata wõi üleslükata on.

Poognat wõib terwelt wõi poolelt wõi ka kolmandalt ja neljandalt ojal allatõmmata wõi üleslükata. Du pikk heli jünnitada, siis tuleb terwe poogen tarwitada, on heli lühem, siis pool poognat, koguni lühike, siis kolmandik wõi neljandik. Lühemaid helisid wõib nii hästi poogna kesk-paigaga kui ka nota- ja konna-poollega teha, aga iga kord on helil isemõju: konna-poolse helid on tugewad, kesk-paiga helid on ilusad ja õrnad, nota-poolse helid on pehmed ning armjad.

Kui allatõmbel konna-pool tarwitada on, siis seisab siin õpetusjeks  $\underline{H}$ , kesk-paig  $\underline{H}$ , nota-pool  $\underline{H}$ . Kui üleslükkel nota-pool tarwitada on, siis seisab  $\overline{H}$ , kesk-paig  $\overline{H}$ , konna-pool  $\overline{H}$ . Seda on mängijal hoolega tähele panna.

Poogna allatõmbamist ja üleslükkamist wõime ühe sõnaga käiguts nimetada. Käigu kindel olef annab mängule ilu, jelle pärast on teda hoolega harjutada, kuni ta ühetajane ja täielik on. Käigul on mitmesugune iseloom. Siin nimetame üksnes wiit jugu. Need on 1) *jamumine*, 2) *libifemine*, 3) *murdmine*, 4) *kargamine* ja 5) *jega-käik*.

Helide *jamumine* on käik siis, kui iga noodi tarwis poognal ise-alla- eht ülestõmme tuleb, mille wahed wõimalikult wähe märgata tohiwad olla, kui poogen alla

mõi üles hakkab minema. Kõige rohkem on seda käitu koraliiviõide juures tarwis. Lühemate nootide juures tuleb aga üks osa poognat kulutada, ja mida lühem noot (ja muudugi tema heli) seda vähem poognat. On palju lühikesti nootifid olemas, mille igaühel kohta ikka üks samm tuleb, siis on selle eest hoida, et poogen iga uut nooti mängima hatates mitte wahet ei tee ega keelelt ära ei karga, waid et wahetus ühetajane on.

Helide libisemine on käit siis, kui kats ehk mitu nooti ühe tõmbe- ehk lütkega mängitakse. Libisemist on siis alati jääl tarwitada, kus wibu üle nootide on tõmmatud. Mida rohkem nootifid poogna ühe käigu kohta wibuga koos on, seda pikalisemini peab mängija poognat käia lastma, et poogen enne otsa ei saa, kui wibuga kokkütõmmatud noodid lubawad. Sga uue käigu wahel peab ühetajane ja wahel märgata olemat.

Helide murdmine on käit siis, kui poognaga *staccato* ja *staccatissimo* tehtakse. See sünnib selle läbi, et poogen *staccato* juures kolm osa noodi wältusest käib ja neljanda osa keelel seisab, *staccatissimo* juures poole osa noodi wältust käib ja teise poole wältust seisab, ilma et selle juures poogen keelelt ärawõetaks. See mängimise wiis on raske puhtasti õppida ja nõuab rohkesti harjutamist, aga on wäga ilus kuulda, kui hästi läheb.

Helide kargamine on ka *staccato* ja *staccatissimo* moodi käit siis, kui iga noodi waheljal poogen keeltelt ärawargab. Harjutades on selle eest hoida, et heli paljaks kriiskumiseks ei saa. Seda käitu sünnib wäga harwa ja siis üksnes mõne ainfa noodiga. Üksnes juured kunstnikud oskawad seda hästi teha.

Helide segakäit sünnib siis, kui ülemal nimetatud libisemine ja murdmine ühes noodi-kujus kokkujuhtuwad, see on, kui wibu üle *staccato* mõi *staccatissimo* nootide on tõmmatud. Niisugusel puhul peab mängija poogna tawasti ärajagama, et see ühel käigul nootide wahel kohtabel mõib nõutud aega seisatada.

## 5. Sõrmede keeltele-panemine.

Tühjad keeled annawad kõigest neli heli. Teised helid sünniwad sõrmi keeltele pannes.

Kõige ülem asi wiulil-mängimisel on wasjaku käe esimese, teise, kolmanda ja neljanda sõrme keeltele-panemine, sest üksnes siis tuleb õige heli, kui sõrm õigel kohal keele pääle on pandud. Hirmsamaid helifid ei wõigi olla, kui wiulist walekohale pandud sõrmede järel tuleb, aga ka ilusamaid helifid ei wõi olla, kui õige heli poognaga kaunisti tõmmatud wiulist wäljatõlab. Selle pärast peab wiulimängija rohkem kui ühegi teise riista mängija kuulma ja teadma, mis õige täisheli ja mis õige poolheli on, sest poolheli sünnitades on sõrm poole kitsamini teise sõrme ligidal kui täisheli sünnitades. Wiulil-mängija peab iga heli juures, mida ta poognaga tõmbab, küsima ja teadma, kas see heli enese kõrwaltsest alumisest helist poole wõi täie heli wõrt eemal on. Sõrmed pandagu nii kindlasti keeltele, et keel täitja näppelaua külge surutud on.

Wõtame üksikud keeled ette ning hakkame alamast pääle. Basja bassi-keele nimi on g; pandakse üks sõrm selle keele pääle nii, et pea sugugi wahet ei jää sadula ja sõrme wahel, siis tuleb see heli wälja, millel # on g ees ehk teise sõnaga gis; aga kui sõrm nii kaugele keele pääl nihkub, et tubli sõrme osa wahet sadula ja sõrme wahel tühjaks jääb, siis tuleb a-heli wälja; kui a ette b pandakse, siis tuleb as, mis just seesama heli on kui gis; kui a-heli sõrme kõrwale weel teine sõrm nii ligi pandakse, et mõlema sõrme wahel tühja ruumi ei jää, siis tuleb see heli wälja, mis sünnib, kui h ette b pandakse, see on b, mis seesama heli on kui ais; aga kui see teine sõrm esimesest nii kaugele nihkub, et ligi sõrme wahel keelt tühjaks jääb,

fiis tuleb puhas h wälja; h ja järgmise heli e wahel on muidugi kõigest poolheli, selle pärast seisdu kolmas sõrm, kui ta keelele pandakse, otse teise sõrme ligi, fiis tuleb e; kui kolmas sõrm wähe ülemale nihkub nii, et waewalt sõrme oja keelt wähele wõtta jääb, fiis tuleb see heli, mis sünnib, kui e ette # pandakse, see on cis, mis üks on des-iga; — wõtame d-keele: üks sõrm sadula ligi d-keel tuleb # d eht dis, mis üks ja seesama on de-ga see on es; jääb sõrme oja ruumi esimise sõrme ja sadula wahel tühjaks, tuleb e-heli wälja; e ja järgmise heli f wahel on poolheli wahet, nõnda fiis tuleb f wälja, kui teine sõrm esimise sõrme e ligi pandakse; kui teine sõrm esimiseft ligi sõrme wäärt eemale nihkub, tuleb fis wälja, see on # f eht fa ges see on hg; kui fis-sõrme ligi kolmas sõrm keelele pandakse, tuleb g kuulda-wale; kolmas sõrm natuke kõrgemale nihutatud annab # g eht gis, mis ha-ga, see on as-iga, üks heli on; — nüüd tuleb a-keel: üks sõrm sadula ligi a-keelele pandud annab # h eht b, mis üks on # a-ga eht ais-iga; seesama sõrm sadulaft sõrme wäärt ruumi edasi nihutatud annab täie h-heli; teine sõrm esimise ligi keelele pandud annab e; seesama sõrm ligi sõrme wäärt edasi nihutatud annab # c eht cis, mis üks on des-ga eht # d; kolmas sõrm cis ligi pandud annab d; seesama sõrm waewalt sõrme wäärt edasinihitatud # d eht annab dis, mis üks heli on de-ga eht es-ga; — nüüd tuleb e-keel: üks sõrm sadula ligi e-keelele pandud annab f-heli, mis poolheli wõrt e-ft kõrgem; see sõrm edasinihitatud nii, et tubli sõrme oja sadula wähele tühjaks jääb, annab # f eht fis, mis üks on hg-ga eht ges; teine sõrm fis ligi keelele pandud annab täis g; seesama sõrm edasinihitatud nii, et ligi sõrme wõrt tema ja esimise sõrme wähele tühjaks jääb, annab täie a-heli; seesama sõrm waewalt sõrme wõrt edasinihitatud annab # a eht ais, mis üks on # h-ga eht b-ga; neljas sõrm b kõrwale keelele waotatud annab h, wähe edasinihitatud annab e. Nõnda on kõigi nelja keele helid. — Pääle selle on märkida: kui neli sõrme g-keel on, fiis tuleb just see heli wälja, mis tühjal d-keel on; kui neli sõrme d-keel on, fiis tuleb see heli wälja, mis tühjal a-keel on; kui neli sõrme a-keel on, fiis tuleb see heli wälja, mis tühjal e-keel on.

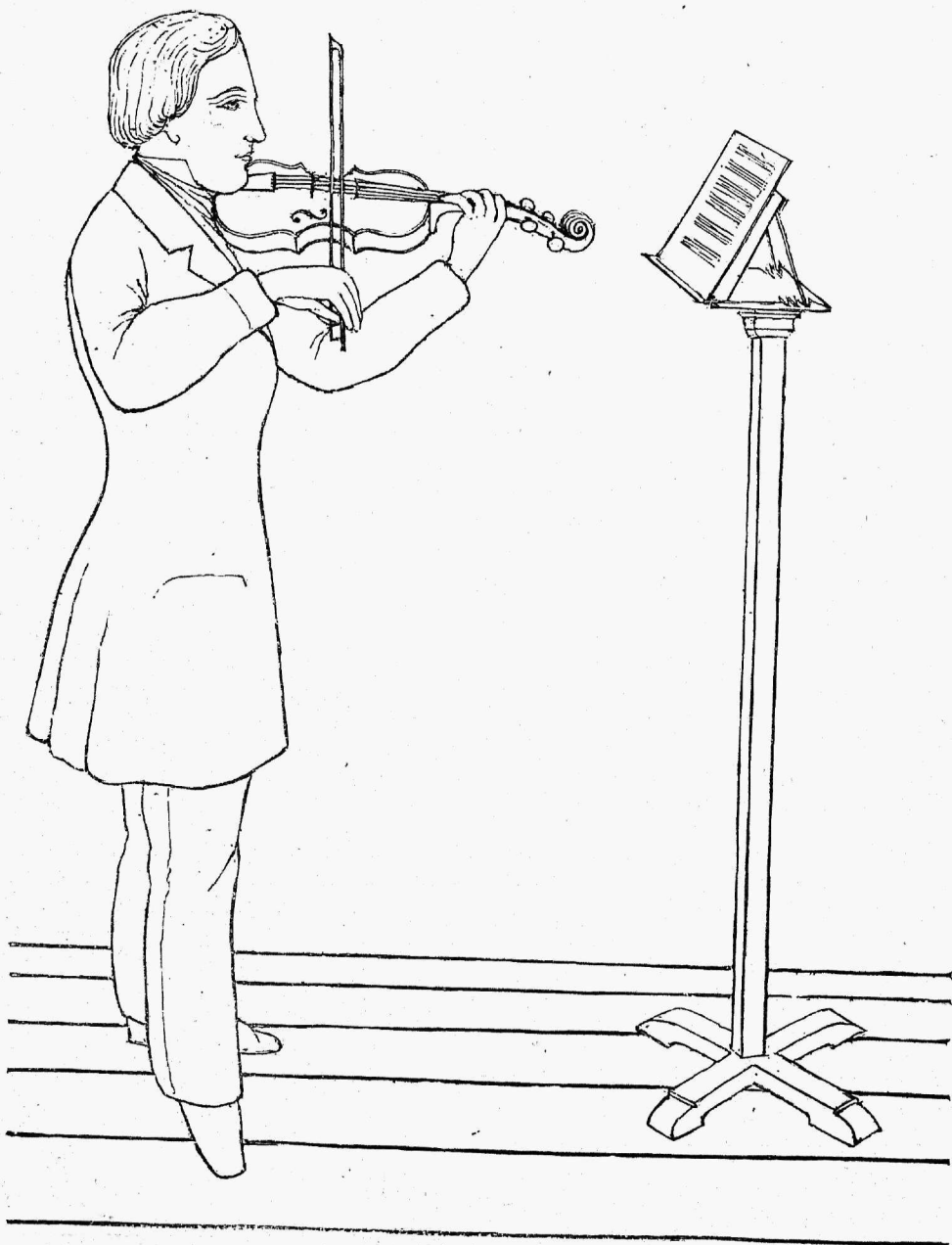
Siin seletuses on täiemehe sõrmed arwatud; kui poisikesed wõi tütarlapjed wiulit mängima õpivad, peawad nad selle koha pääle sõrmed panema, kus mehe sõrm seisma tuleks, jst nende sõrmed on wäiksemad kui mehe sõrmed ja tuleb neil ka poolhelide juures wäike wähe jätta.

Kõige parem on, kui algaja enne, kui ta wiulit nootide järel mängima hakkab, katsub enesele tuntud wiisid kas koralid wõi muud laulusid wiuliga puhtasti mängida. Wõib ta seda, fiis on pärast nootide järele mingimine palju kergem ja helid sünniwad puhtamad.

## 6. Poogna käikude märgid.

Terme poogen	alla-pool	tõmmatud	↓,	üles-pool	lükatud	↑
Ronna-pool poognat	«	«	↓,	«	«	↑
Poogna keel-osa	«	«	↓,	«	«	↑
Noka-pool poognat	«	«	↓,	«	«	↑

Tähele panna on seda, et järgmised noodi-harjutused wiulil õigesti tulewad mängida. Need harjutused on järgi mõõda nii seatud, et wiuli-mängimist nende järele wõib selgetis õppida. Paljud harjutused on kahe häälega nimelt nr. 13 ja edasi teised. Teine alumine hääle on wiuli-õpetajale, aga õppija mängigu üksnes ülemist hääle. See harjutus tuleb nii kaua mängida, kuni ta ilma wigata puhtasti läheb.



Ruda wiulit mängides on tarwis hoida ja ise seista.



## I. Tühjad keeled.

1)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$  10 forb      10 forb      10 forb      10 forb

e-keel      a-keel      d-keel      g-keel

2)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

3)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

4)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

5)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

6)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

## II. E=keele helid.

Õsimene sõrm e-keelele sadula ligi pandud annab f-heli, mis poolheli võrt e-helist eemal on.

7)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

10 forba

8)  $\underline{\quad}$   $\overline{\quad}$

10 forba

Teine vorm e-keelele nii pandud, et f-st fõrme wõrt wahet on, annab g-heli, mis täisheli wõrt f-st eemal.

9)  10 forda

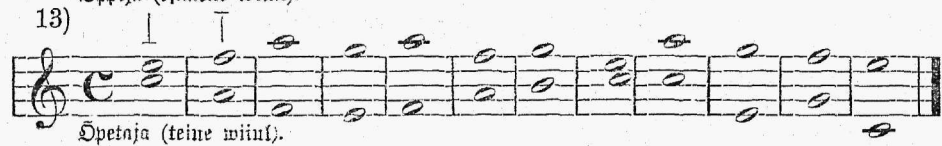
10)   
(Seejama harjutus on ka poogna keelpaigaga ja noela-poolega mängida.) 10 forda

Kolmas fõrm e-keelele nii pandud, et g-st fõrme wõrt wahet on, annab a-heli, mis täisheli wõrt g-st eemal.

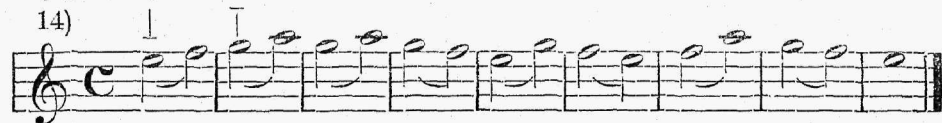
11)  10 forda

12)   
(Seejama harjutus on ka poogna keelpaigaga ja noela-poolega mängida.) 10 forda

Õppija (esimene wiin).

13)   
Õpetaja (teine wiin).

Du kaks wõi rohkem nooli wiibuga fokkutada, siis tuleb neid poogna ühe käiguga mängida.

14) 

15) 

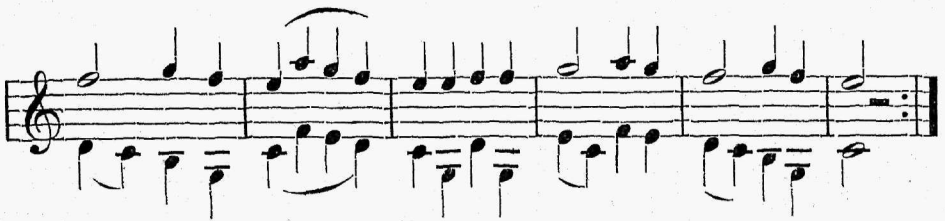
Särgmistes harjutustes leiab õppiia, et nootide kohal lahtine keel 0, esimene fõrm 1, teine fõrm 2, kolmas fõrm 3 ning neljas fõrm 4 on numbrites tähendatud.

16)

17)

18)

19)



20)



Kui esimene sõrm nõnda e-keelele pandakse, et tubli sõrme võrt wahet jadula ja esimese sõrme wahela jääb, siis tuleb see heli wälja, millel #f ees wiindal joonel on, see on fis.

21)

Kui neljas sõrm nõnda e-keelele pandakse, et ta kolmandast waewalt sõrme wahela võrt kaugel on, siis tuleb h wälja, mis üle esimese abijoone seisab.

22) e f fis g a h

23)

Kui neljas sõrm e-keelal nii ligi kolmandale sõrmele on, et wahela pea fugugi ruumi ei jää, siis tuleb h heli wälja, see on b.

24) e f g a b

25)

Kui teine sõrm, mis muidu g-heli annab, umbes sõrme võrt ülespoole nihkub, nii et, kui kolmas sõrm a-heli teeb, teine sõrm just selle ligi on, siis tuleb #g kuuldavale, see on gis.

26) e f fis g gis a h b

27)

Kõrwale kuulda on fis seefama heli, mis ges (see on b $\sharp$ g); niisamati on gis seefama heli, mis as (see on b $\sharp$ a); ka on b seefama heli, mis ais (see on # $\flat$ a); ühel ja seltsamal helil on ka üks ja seefama koht keelel, nõnda siis fis-il seefama koht, mis ges-il, gis-il seefama koht, mis as-il, ja ais-il seefama koht mis b-l. Üga sõrmede panemisel on wahje: fis tuleb 1. sõrmeaga waotada, mis üle sõrme võrt jadulast enamal keelel seisab, aga ges tuleb just seltsamal kohal 2. sõrmeaga waotada, mis siis ka sõrme võrt madalamal on kui g-heli; niisamati tuleb gis kõrgemalal nihutatud 2. sõrmeaga ja as alamalal nihkunud 3. sõrmeaga ning ais kõrgemalal nihutatud 3. sõrmeaga ja b alamalal nihkunud 4. sõrmeaga wõtta.

28) e f fis g gis a ais h h b a as g ges f e

29)

Exercise 29 consists of six measures of music in G major and common time. The first four measures are a continuous eighth-note scale: G4-A4-B4-C5-D5-E5-F#5-G5. The fifth measure contains a whole note chord G4-B4-D5, followed by a repeat sign. The sixth measure contains a whole note chord G4-B4-D5, followed by a double bar line.

30)

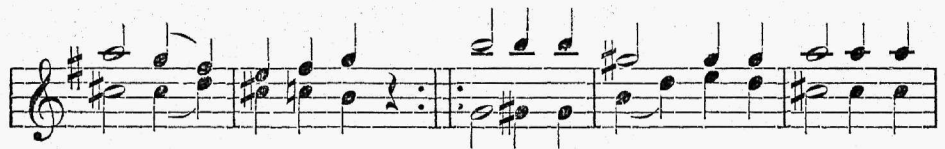
Exercise 30 consists of three measures of music in G major and 3/4 time. The first measure is a quarter note G4, followed by a quarter rest, then a quarter note G4. The second measure is a quarter note G4, followed by a quarter rest, then a quarter note G4. The third measure is a quarter note G4, followed by a quarter rest, then a quarter note G4. The exercise ends with a double bar line.

31)

Exercise 31 consists of two measures of music in G major and common time. The first measure is a quarter note G4, followed by a quarter rest, then a quarter note G4. The second measure is a quarter note G4, followed by a quarter rest, then a quarter note G4. The exercise ends with a double bar line.



32)



### III. A=keele helid.

Kui 1. sõrm a-keelele pandakse nii, et enam kui sõrme võrt vahet sadula ja sõrme vahele jääb, siis tuleb h-heli kuuldavale.

33) a h



10 forb



Kui 2. sõrm a-keelele pandakse nii, et 1. sõrme ja 2. sõrme wahete wahet ei jää, siis tuleb e-heli kuuldawale.

34) a h c



Kui 3. sõrm a-keelele pandakse nii, et 2. sõrme ja 3. sõrme wahete sõrme sõrme wahet jääb, siis on d-heli kuulda.

35) a h c d



Kui 4. sõrm a-keelele pandakse nii, et ligi sõrme sõrme wahet 3. ja 4. sõrme wahete jääb, siis tuleb e-heli kuuldawale, just seesama, mis ka tühjast e-keelest kuulda on.

36) a h c d e



Kui e-heli nõnda seisab, et tema ees ja järel temast madalamad helid on, siis tuleb teda alati a-keelel 4. sõrmega wõtta.

37)



38)



39)



40)



41)

Ratsugu nüüd õppija ilujasti a-keele ja e-keele helisid ühte teisega ühendada ;  
a-keelel ei ole e juures 4. forme iga ford waja.

42)    la ĩh    c d    e f    g a    h a    g f    e d    c h    a

10 ford

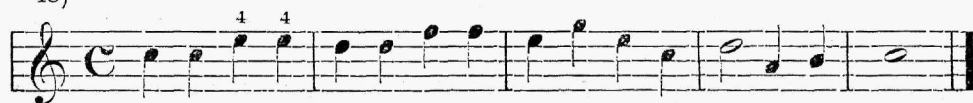
43)

10 ford

44)



45)



46)



10 forb

47)



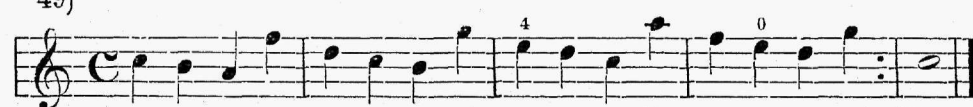
10 forb

48)



10 forb

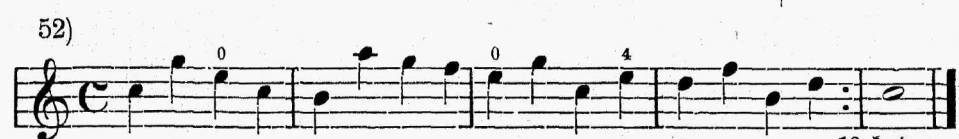
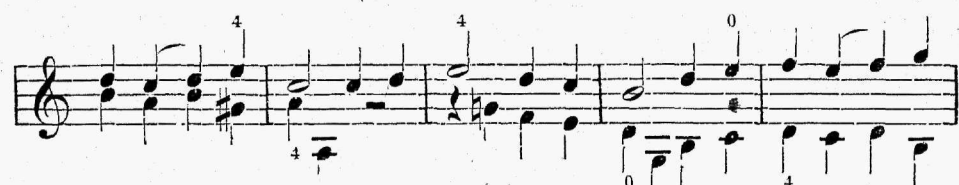
49)



10 forb

50)





53)



10 forb

54)



55)





56)



10 forb

57)



10 forb

58)

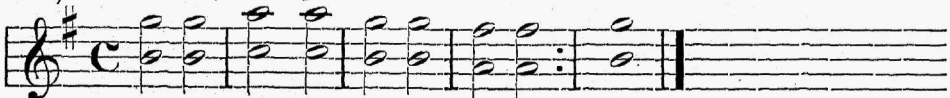
Raks heli korraga võtta ühel miinulil.



10 forb

59)

Ka tats heli korraga.



10 forb

60)

61) 62)

*cis*

63)



64)

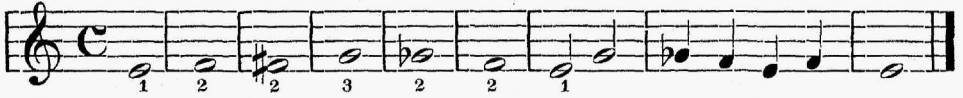






Kui 2. sõrm nõnda d-keelele pandakse, et 1. sõrme ja 2. sõrme vahel sõrme oja vahet on, siis tuleb ülespoole minnes fis ( $\sharp f$ ) ja allapoole ges ( $b g$ ) heli wälja.

71)



Enamasti teatakse aga jeda wiisi, et fis 2. sõrmega sünnib, aga ges, ehk küll teesama heli, 3. sõrmega, aga just sellel kohal, kus fis 2. sõrmega sünnib.

72)



Kui 3. sõrm nõnda d-keelele pandakse, et tema ja 4. sõrme vahel sugugi vahet ei jää, siis tuleb gis ( $\sharp g$ ) heli, mis teesama heli on kui as-gi ( $b a$ ), aga wiimane wõetakse paremini jellesama koha pääl 4. sõrmega.

73)



74)

4

rall. a tempo

75)

4

10 forb

76)

4

10 forb

77)

4 0 4

10 forb

78)

4 0 4

10 forb

79)

4 0 4

4 4 4 0

4

Three staves of musical notation. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It contains measures 77, 78, 79, and 80. The second staff continues the melody and accompaniment. The third staff concludes the section with a double bar line and repeat dots. Fingerings are indicated by numbers 1, 2, 3, and 4 above notes.

80)

81)

Two staves of musical notation. The first staff is in common time (C) and contains measures 80 and 81. It features a treble clef and a key signature of one sharp. Fingerings of 2, 2, and 4 are shown above notes. The second staff continues the accompaniment. A dynamic marking of *ff* is present below the first staff.

82)

One staff of musical notation in common time (C) with a treble clef and a key signature of one sharp. It contains measure 82. The staff concludes with a double bar line and repeat dots. A dynamic marking of *f* is written below the staff.

10 forb

83)

One staff of musical notation in common time (C) with a treble clef and a key signature of one sharp. It contains measure 83. The staff concludes with a double bar line and repeat dots.

84)

Two staves of musical notation in 2/4 time with a treble clef and a key signature of one sharp. It contains measures 84 and 85. The first staff has dynamic markings of *p* and *mf*. Fingerings of 1, 4, and 4 are shown. The second staff continues the accompaniment.

Two staves of musical notation in 2/4 time with a treble clef and a key signature of one sharp. It contains measures 85 and 86. The first staff has dynamic markings of *f* and *p*. Fingerings of 1 and 4 are shown. The second staff continues the accompaniment.





87)



10 forb

88)



10 forb

89)



90)

Musical score for exercise 90, consisting of six staves of music in C major and common time. The first staff has a first ending bracket. The second staff ends with a repeat sign. The third staff has a fourth finger fingering above the first measure. The fourth staff has first ending brackets. The fifth and sixth staves end with repeat signs.

91)

Musical score for exercise 91, consisting of one staff of music in 2/4 time. It features a first ending bracket and a second ending bracket. Fingering numbers 0 and 4 are indicated above the notes.

10 forb

92)

Musical score for exercise 92, consisting of one staff of music in 2/4 time. It features a first ending bracket and a second ending bracket. A fourth finger fingering is indicated above the notes.

10 forb

93)

This page contains seven staves of musical notation for guitar, numbered 93. The music is written in 2/4 time and features a variety of rhythmic patterns and chord voicings. Fingerings are indicated by numbers 0 and 4 above or below notes. The notation includes many beamed eighth and sixteenth notes, as well as some triplets. The key signature is not explicitly shown but appears to be one flat (B-flat). The piece concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the seventh staff.



## V. G-keele helid.

Kui 1. sõrm g-keelele pandakse nii, et enam kui sõrme võrt vahet sadula ja sõrme vahele jääb, siis tuleb a-heli kuuldavale.

94) *g a*

Kui 2. sõrm g-keelele pandakse nii, et sõrme võrt vahet selle ja 1. sõrme vahel jääb, siis tuleb h-heli kuuldavale.

95)



Kui 3. sõrm nõnda g-keelele pandakse, et 2. ja 3. sõrme vahel vahet ei ole, siis tuleb c-heli välja.

96)



Kui 4. sõrm nõnda g-keelele pandakse, et tema ja 3. sõrme vahel ligi sõrme võrt vahet on, siis tuleb d-heli välja, mis tühja d-keele heliga üks on.

97)



Kui d-heli nõnda seisab, et tema ees ja järel madalamad helid on, siis tuleb ta ikka 4. sõrmega võtta.

98)





Musical score for measures 105-106. The piece is in G major (one sharp) and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 105 and a descending eighth-note scale in measure 106. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 105 and a descending eighth-note scale in measure 106. Fingering numbers 4 and 0 are indicated.

107)

Musical score for measure 107. The piece is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 107 and a descending eighth-note scale in measure 108. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 107 and a descending eighth-note scale in measure 108. Fingering numbers 0 and 5 are indicated. The text "5 cord" is written below the staff.

108)

Musical score for measures 108-109. The piece is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 108 and a descending eighth-note scale in measure 109. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 108 and a descending eighth-note scale in measure 109. Fingering numbers 4 and 5 are indicated. The dynamic marking *f* is present.

Musical score for measures 110-111. The piece is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 110 and a descending eighth-note scale in measure 111. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 110 and a descending eighth-note scale in measure 111. The dynamic marking *f* is present.

Musical score for measures 112-113. The piece is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 112 and a descending eighth-note scale in measure 113. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 112 and a descending eighth-note scale in measure 113. The dynamic marking *mf* is present.

Musical score for measures 114-115. The piece is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with a trill in measure 114 and a descending eighth-note scale in measure 115. The left hand provides a steady accompaniment with a bass line that includes a trill in measure 114 and a descending eighth-note scale in measure 115. Fingering number 4 is indicated.

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves have a key signature of one sharp (F#). The music is written in a common time signature. The upper staff begins with a dotted quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. The lower staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. Both staves end with a double bar line and repeat dots.

109)

The second system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves have a time signature of 2/4. The music is written in a key signature of one sharp (F#). The upper staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. The lower staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. Both staves end with a double bar line and repeat dots.

The third system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves have a time signature of 2/4. The music is written in a key signature of one sharp (F#). The upper staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. The lower staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. Both staves end with a double bar line and repeat dots.

The fourth system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves have a time signature of 2/4. The music is written in a key signature of one sharp (F#). The upper staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. The lower staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. Both staves end with a double bar line and repeat dots.

The fifth system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves have a time signature of 2/4. The music is written in a key signature of one sharp (F#). The upper staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. The lower staff begins with a quarter note, followed by eighth notes and a quarter note. Both staves end with a double bar line and repeat dots.

110)

10 forb

111)

10 forb

112)

4  
4 0 4

113)

4

5 forb

114)

First system of musical notation, measures 1-4. The music is in G major (one sharp) and 2/4 time. The right hand features a melodic line with eighth notes and quarter notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment of eighth notes. Trill ornaments are indicated above the first notes of measures 1, 2, 3, and 4.

Second system of musical notation, measures 5-8. The right hand continues the melodic line with eighth notes and quarter notes. The left hand maintains the eighth-note accompaniment. Trill ornaments are present above the first notes of measures 5, 6, 7, and 8.

Third system of musical notation, measures 9-12. The right hand features a melodic line with eighth notes and quarter notes. The left hand continues the eighth-note accompaniment. Trill ornaments are indicated above the first notes of measures 9 and 10.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The right hand features a melodic line with eighth notes and quarter notes, including fingerings 1, 0, 4, and 0. The left hand continues the eighth-note accompaniment. Trill ornaments are indicated above the first notes of measures 13 and 14.

Fifth system of musical notation, measures 17-20. The right hand features a melodic line with eighth notes and quarter notes, including fingerings 1, 4, and 4. The left hand continues the eighth-note accompaniment. Trill ornaments are indicated above the first notes of measures 17 and 18.

115) Musical score for two staves, measures 115-116. The key signature is one sharp (F#). The first staff contains a melodic line with slurs and accents, including a triplet of eighth notes. The second staff contains a bass line with slurs and accents.

116) Musical score for one staff, measures 116-117. The time signature is common time (C). The melody consists of eighth and quarter notes with slurs and accents.

117) Musical score for one staff, measures 117-118. The time signature is common time (C). The melody consists of eighth and quarter notes with slurs and accents.

118) Musical score for two staves, measures 118-119. The time signature is common time (C). The first staff contains a melodic line with slurs and accents, including a triplet of eighth notes. The second staff contains a bass line with slurs and accents.

Musical score for two staves, measures 119-120. The first staff contains a melodic line with slurs and accents. The second staff contains a bass line with slurs and accents.

Musical score for two staves, measures 120-121. The first staff contains a melodic line with slurs and accents. The second staff contains a bass line with slurs and accents.



First system of musical notation, measures 1-4. The upper staff contains a melody with eighth and quarter notes. The lower staff features a complex accompaniment with many beamed eighth notes. Fingering numbers '4' and '0' are visible above the lower staff in measures 3 and 4.

Second system of musical notation, measures 5-8. The upper staff continues the melody. The lower staff accompaniment is dense with beamed eighth notes. Fingering numbers '4' and '0' are visible above the lower staff in measures 7 and 8.

Third system of musical notation, measures 9-10. The upper staff melody concludes with a double bar line. The lower staff accompaniment also concludes with a double bar line. A fingering number '4' is visible above the lower staff in measure 9.

119)

Fourth system of musical notation, measures 11-14. The upper staff melody includes a trill in measure 11 and a double bar line in measure 14. The lower staff accompaniment continues with beamed eighth notes. Fingering numbers '1', '4', '0', and '4' are visible above the lower staff in measures 11, 12, 13, and 14 respectively.

Fifth system of musical notation, measures 15-18. The upper staff features a sequence of triplets (marked with '3') in the right hand. The lower staff accompaniment includes a triplet in measure 15 and a double bar line in measure 18. Fingering numbers '3', '4', and '3' are visible above the lower staff in measures 15, 16, and 17 respectively.

First system of musical notation, measures 1-4. The right hand (treble clef) starts with a whole rest, followed by a repeat sign. The first measure of the repeat has a bar line above it and a '4' above the staff. The second measure has a '3' above the staff. The third measure has a '3' above the staff. The fourth measure has a '3' above the staff. The left hand (bass clef) starts with a quarter rest, followed by a repeat sign. The first measure of the repeat has a '4' above the staff. The second measure has a '3' above the staff. The third measure has a '3' above the staff. The fourth measure has a '3' above the staff.

Second system of musical notation, measures 5-8. The right hand (treble clef) starts with a quarter rest, followed by a bar line above the staff. The first measure has a '4' above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a bar line above the staff. The fourth measure has a bar line above the staff. The left hand (bass clef) starts with a quarter rest, followed by a '3' above the staff. The second measure has a '3' above the staff. The third measure has a '3' above the staff. The fourth measure has a '3' above the staff.

Third system of musical notation, measures 9-12. The right hand (treble clef) starts with a quarter rest, followed by a bar line above the staff. The first measure has a bar line above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a bar line above the staff. The fourth measure has a bar line above the staff. The left hand (bass clef) starts with a quarter rest, followed by a '3' above the staff. The second measure has a '3' above the staff. The third measure has a '3' above the staff. The fourth measure has a '3' above the staff.

120)

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The right hand (treble clef) starts with a quarter rest, followed by a bar line above the staff. The first measure has a bar line above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a bar line above the staff. The fourth measure has a '4' above the staff. The left hand (bass clef) starts with a quarter rest, followed by a bar line above the staff. The first measure has a bar line above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a bar line above the staff. The fourth measure has a bar line above the staff.

Fifth system of musical notation, measures 17-20. The right hand (treble clef) starts with a quarter rest, followed by a bar line above the staff. The first measure has a '0' above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a '4' above the staff. The fourth measure has a '0' above the staff. The left hand (bass clef) starts with a quarter rest, followed by a '4' above the staff. The second measure has a bar line above the staff. The third measure has a bar line above the staff. The fourth measure has a bar line above the staff.

The first system of music consists of two grand staves. The upper staff is in treble clef and contains a melodic line with several slurs and accents. The lower staff is in bass clef and contains a more rhythmic accompaniment with slurs and accents. The music is written in a common time signature.

121)

The second system of music consists of three grand staves, all in treble clef. The music is in 3/4 time and features complex rhythmic patterns and slurs. There are several slurs and accents throughout the system. The first staff begins with a 3/4 time signature and a repeat sign. The second and third staves continue the melodic and rhythmic development.

This page of musical notation contains six systems of music. The first system consists of two staves with a treble clef, featuring a sequence of chords and melodic lines with slurs and bar lines. The second system also has two staves, including a repeat sign and a double bar line, with a '4' marking above a group of notes. The third system is a single staff with a treble clef, containing a triplet of eighth notes and a sextuplet of eighth notes, both marked with '3' and '4' respectively. The fourth system, labeled '122)', begins with a 3/8 time signature and features a complex melodic line with slurs and a '4 0' marking. The fifth system continues the melodic development with slurs and a '4' marking. The sixth system concludes the piece with a final melodic phrase, including a '4 0' marking and a double bar line.



123)



124)



125)



126)

Musical score for guitar, numbered 126, page 44. The score consists of nine staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes various guitar techniques such as barre (indicated by a '4' above the staff), trills (indicated by a '0' above the staff), and slurs. The music is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The score is divided into measures by vertical bar lines, and some measures contain repeat signs. The overall structure is a single melodic line with a consistent harmonic accompaniment.

First system of musical notation, consisting of three staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The first staff contains a melodic line with a 4-measure rest and a 0-fingered trill. The second and third staves provide harmonic accompaniment with chords and moving bass lines. The system concludes with a double bar line.

127

Second system of musical notation, starting at measure 127. It consists of four staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The first staff features a complex rhythmic pattern with many beamed notes and rests. The second and third staves continue the melodic and harmonic development. The system ends with a double bar line.





128)

129)

4

1 2 *ritard.* *a tempo*

4 1

130)

*a* *fis* *cis* 4

*b*

*c* *d* *e*

*f* *g* *h*

*i* *k* *l*

131)

*f* *p*

*f* *p*

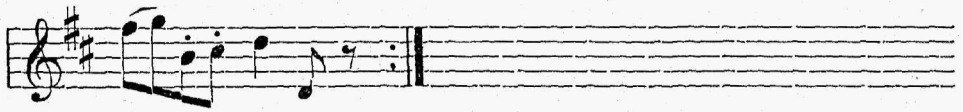
*cresc.*

4 0

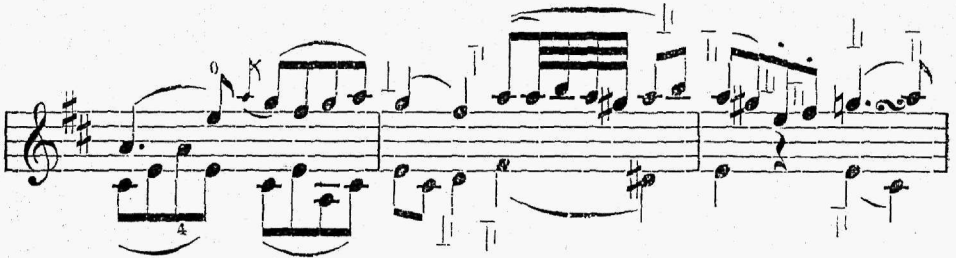
Detailed description: This is a musical score for exercise 131, consisting of seven staves of music. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is common time (C). The first staff begins with a forte (*f*) dynamic and includes an accent. The second staff features a piano (*p*) dynamic and contains several four-measure rests. The third staff continues with a piano (*p*) dynamic and includes accents. The fourth staff has a forte (*f*) dynamic and includes accents. The fifth staff returns to a piano (*p*) dynamic and includes accents. The sixth staff is marked *cresc.* (crescendo) and includes accents. The seventh staff includes a four-measure rest and a zero (*0*) marking. The music is written in a single treble clef and includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.



132)



133)



1 3 2 1

4

4

4

4

3

3

134)

1

3

4

135)

Musical score for guitar, numbered 135, page 52. The score consists of nine staves of music in G major and 3/4 time. It features various guitar techniques such as triplets, slurs, and fingering numbers (0, 1, 4). The piece concludes with a double bar line.

136)

Exercise 136 consists of two staves in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). The first staff contains a melodic line with four-measure rests and a final measure with a zero fingered note. The second staff contains a bass line with a zero fingered note and a repeat sign.

137)

Exercise 137 consists of seven staves in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). The score includes dynamic markings (*p*, *f*), articulation marks (vertical lines), and various fingering techniques (4, 0). The first staff begins with a *p* dynamic and a vertical line. The second staff features a *f* dynamic and a vertical line. The third staff starts with a *p* dynamic and ends with a *f* dynamic. The fourth staff begins with a *p* dynamic. The fifth staff contains a *f* dynamic. The sixth staff starts with a *f* dynamic. The seventh staff begins with a *p* dynamic.

Musical score for three staves, measures 137-140. The first staff begins with a forte (*f*) dynamic and concludes with a piano (*p*) dynamic. The second and third staves feature a *rall.* (rallentando) marking. The music is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#).

138)

Musical score for two staves, measures 138-141. The first staff contains a measure with a dotted line and a '2' above it. The second staff contains a measure with a dotted line and a '2' above it. The music is in treble clef with a key signature of two sharps.

139)

Musical score for three staves, measures 139-142. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic. The second staff begins with a forte (*f*) dynamic. The third staff includes a *dolce.* (dolce) marking. The music is in treble clef with a key signature of two sharps and a 3/4 time signature.



This musical score is written in A major (three sharps) and 3/4 time. It consists of seven staves of music. The first staff is the piano part, and the second staff is the guitar part. The piano part begins with a treble clef and a key signature of three sharps. The guitar part begins with a treble clef and a key signature of three sharps. The score includes various dynamics such as *f*, *mf*, *p*, *ff*, and *pp*. The piano part features a melodic line with many slurs and ties, and the guitar part features a rhythmic accompaniment with many slurs and ties. The score ends with a double bar line and repeat dots.

Staff 1: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *p*.

Staff 2: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *p*.

Staff 3: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *p*.

Staff 4: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *f*, *mf*, *p*. Includes fingerings: 0 4, 1 2.

Staff 5: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *f*, *ff*, *p*.

Staff 6: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *f*, *mf*.

Staff 7: Treble clef, A major, 3/4 time. Dynamics: *pp*. Ends with a double bar line and repeat dots.

140)

5 ford

141)

*mf*

*p*

*cresc.*

*f*

*mf*

*p*



142)



143)



This page of musical notation, numbered 58, contains seven staves of music. The key signature is G major (one sharp). The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. Dynamics such as *ff* (fortissimo) and *f* (forte) are indicated. Articulation marks like accents and slurs are used throughout. A four-measure phrase is marked with a '4' in a circle. The bottom two staves feature a prominent bass line with repeated notes and chords, suggesting a piano accompaniment. The overall style is characteristic of late 19th or early 20th-century piano music.

Two staves of musical notation. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both are in a key signature of one flat. The music features eighth and sixteenth notes with chords. A *pp* dynamic marking is present in the second measure of the bottom staff.

144)

Two staves of musical notation. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both are in a key signature of one flat. The music consists of eighth and sixteenth notes with chords. A double bar line is present at the end of the second measure of the bottom staff.

145)

Two staves of musical notation. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both are in a key signature of one flat. The music consists of eighth and sixteenth notes with chords. A '1' marking is present above the first measure of the top staff.

A musical score for a piece in G minor, consisting of seven staves of music. The notation is in treble clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The music features a complex texture with multiple voices, including a melodic line and several accompaniment parts. The first six staves show a continuous flow of notes and rests, with some measures containing triplets or sixteenth-note patterns. The seventh staff concludes the piece with a double bar line.

146)

A musical score for exercise 146, consisting of two staves of music. The notation is in treble clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a common time signature (C). The music is a simple exercise, featuring a single melodic line on the upper staff and a bass line on the lower staff. The piece concludes with a double bar line.

147)

The musical score is written for piano in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of seven staves of music. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic marking. The second staff continues the melodic and harmonic development. The third staff features a forte (*f*) dynamic marking. The fourth staff returns to piano (*p*). The fifth staff includes a 4-measure rest in the right hand. The sixth staff continues the piece. The seventh staff concludes with a forte (*f*) dynamic marking. The score is characterized by flowing eighth-note patterns and sustained chords, with various phrasing slurs and ties.

Musical notation for measures 147-148. The music is in 3/4 time with a key signature of two flats. The upper staff features a melodic line with dynamics *p* and *dim.* The lower staff provides a harmonic accompaniment with a 4-measure rest in the second measure.

148)

Musical notation for measures 148-149. The music is in 3/4 time with a key signature of two flats. The upper staff shows a melodic line, and the lower staff shows a harmonic accompaniment. A *6 forb* instruction is present at the end of the second measure of the lower staff.

149)

Musical notation for measures 149-153. The music is in 2/4 time with a key signature of two flats. The upper staff features a melodic line with a *tr* (trill) in the second measure. The lower staff provides a harmonic accompaniment. A *2<sup>da</sup>* instruction is present above the first measure of the lower staff.



The first system of music consists of four staves. The top staff is a single melodic line in a treble clef, featuring eighth and sixteenth notes with various accidentals. The lower three staves provide harmonic accompaniment, with the bottom staff containing dense chordal textures and moving bass lines. The key signature has two flats, and the time signature is not explicitly shown but appears to be 3/4 or 4/4.

150)

R. M. S.

The second system of music consists of four staves. The top staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). It starts with a dynamic marking of *p* (piano). The lower three staves provide accompaniment. The second staff includes dynamic markings of *mf* (mezzo-forte) and *p*. The third staff includes a dynamic marking of *f* (forte). The music features a mix of quarter, eighth, and sixteenth notes, with some rests and phrasing slurs.

This page of musical notation, numbered 64, consists of eight staves of music. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The music is written in a two-part setting, with a melody in the upper voice and a bass line in the lower voice. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and phrasing slurs. The piece concludes with a double bar line at the end of the eighth staff.

# Laulu ja mängu sehe

segakooril

aastal 1893 wälja antud.

---

Kokku-seadnud

Dr. R. A. Hermann.



**Surjewis.**

Trükitud R. A. Hermann'i kulu ja kirjadega.

1893.

## Laulude juhataja.

---

	Nr.	Lht.
Nüüd kõlamas kiriku kellad (Ülestõusmise pühaks) . . . . .	1	1
Tule nüüd! (Kutsumine) . . . . .	2	2
Kuldne, mu kuldne, mil kuuled (Kuldne) . . . . .	3	5
Oh tere ja (Aratus kaunikele) . . . . .	4	6
Kuis õitseb ja õhtab (Eesti maa, meie ema) . . . . .	5	7
Wainule, wainule, mängule (Wainule) . . . . .	6	9
Kui lauljaid ajab lahke händ (Laulu woog) . . . . .	7	10
Mu ijamaa, sind kattis (Mu ijamaa, sind kattis) . . . . .	8	12
Selgele merele (Merele). . . . .	9	13
Ma hüüan sind (Hüüe) . . . . .	10	15
Oh ilmuta mulle (Meiu wastus). . . . .	11	17
Õitsake, wogad (Jõulu tänu-laul) . . . . .	12	21
Smeline paistus (Lootus) . . . . .	13	22
Wäega on laenetamas minu jüda sees (Süda). . . . .	14	23
Oh küll ilus on aja käik (Megade käik) . . . . .	15	24
Taewa ingli kandele keel (Rahu wõim) . . . . .	16	25
Nõnda on Jumal (Nõnda on Jumal ilma armastan'd) . . . . .	17	27
Mulda wiis mult kalmukäsi (Waene laps) . . . . .	18	28

Waimulikud laulud: Jõuluks nr. 12. — Kannatuse ja ülestõusmise ajaks nr. 17. — Ülestõusmiseks üksi nr. 1.

Smalikud laulud: Sfamaale nr. 5 ja 8. — Rewadeks nr. 2, 6, 15. — Merele nr. 9. — Armastusest nr. 3, 4, 10, 11. — Südamest nr. 14. — Lootusest nr. 13. — Rahust nr. 16. — Waene laps nr. 18. — Laulust enesest nr. 7 ja 2.



# Laulu ja mängu tekt.

## 1. Ülestõusmise pühaks.

Pühakult ja parajalt.

(Segafoor.)

R. A. Hermann.

1893. II. 9.

*mf*

Müüd tõ - la - mas ki - ri - ku kel - lad ja  
Müüd tõ - la - mas ki - ri - ku kel - lad

*mf* Müüd tõ - la - mas ki - ri - ku kel - lad

need tae - wa - sed hää - led nii

*mf*

i - gal pool õnd - sa - lik hüüd, need tae - wa - sed

*mf*

hel - - - - - lad :

*ff*

hää - led nii hel - - - - - lad : me Is - sand on tõu - se - nud müüd !

*f*

Kris-tus on hau-as käin'd, surmast ta ü - les läin'd, taevast meil' walmistand,

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,  
 pää - je - teed pal - mis - tand. Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja!  
 hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!  
 hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Elise Ann.

## 2. Kussumine.

Kergesti polka taktis.

(Rootsi Etina-polka segafoorile.)

B. Wallin.

Segafoorite (du. K. M. S.)

*mf*

Tu - le nüüd! Tule nüüd! Tule nüüd! Tu - le nüüd, tu - le nüüd hõis - ta - ma, oh

fõb-ra - te - ne ii - hes mi-nu-ga! Rõ - la - gu, he - la - gu lau-lu hääl nii

ii - hes mi-nu-ga!

maa kui me-re pääl! Jah! Ilm on i - lus hääl on hää,

tral-la, lal - la, lal - la, lal - la,

rind on rõõ - mus, soe on pää, ke - ha ker - ge nii kui tuul,

tral - la, lal - la, lal - la, lal - la,

jalg nii tu - li - ne kui tuul! Oh kui kau-nist' lin - nu - ke - fed laul'wad,

Rui lin - nud lau - - la - wad,

lau = = = = lu kuul-des

fii - da ha - tab hii - pa - ma, kui mu kõrvad i - al se - da kuul'vad, lä - heb juu mul

lau = = = = des

he - li - se - ma - ka.

*mf* Dh

tu - le, oh

tu - le

he - li - se - ma ka. Tu - le, tu - le nüüd, tu - le, tu - le nüüd,

Jah,

tu - le, tu - le,

jah,

tu - le, tu - le,

me hääl, see

Mei - e

fii - da

me hääl, see käi - gu, kõ - la - gu! Mei - e fii - da ka

mei - e hääl, see

he - la - gu, kõ - la - gu!

Jah,

mei - e fii - da,

ii = = = hes

ka

il - ma mu - re - ta, lau - lu rõõ - mus e - la - gu!

see mu - re - de - ta



### 3. Kuldne.

Ornalt ja pifalt.

(Segafoor).

R. M. Hermann.

13. IX. 1882.

*mf* *p*

1. Kuld-ne, mu kuld-ne, mil kuu = led, ku = da sind kur-dab mu keel?  
 2. Si = nu = ta wa = li ja wi = lu, kuld-ne, mu e = lu ja ilm,  
 3. Sü = da mul sü = ga = was lõh = kel, mu-rest mul mul-ju-tud rind,  
 4. Üt = le üks sõ = na, siis õh = tu, jü = da = mel' e = lu ju toob,

*mf* *p*

*mf* *p*

Kuld-ne, mil hiiüd-wad su huu = led je = da, mis soo-wib mu meel?  
 si = nu = ta üh = ti = gi i = lu, si = nu = ta sur-nud on film,  
 kuld = ne, mul põu = e on õh = kel, ha = las = ta, õnd-su = je hind,  
 ra = hu siis pa = ran-dus = roh = tu, kuld-ne, mu kuldne, mull' loob,

*mf* *p*

*mf* *p*

Kuld = ne, mil hiiüd-wad su huu = led je = da, mis soo-wib mu meel?  
 si = nu = ta üh = ti = gi i = lu, si = nu = ta sur-nud on film!  
 kuld = ne, mul põu = e on õh = kel, ha = las = ta, õnd-su = je hind!  
 ra = hu siis pa = ran-dus = roh = tu, kuld-ne, mu kuld-ne, mull' loob!

*mf* *p*

# 4. Äraus kaunikesele.

A. Pärtel.

Ernalt ja mitte ruttu.

(Segafoor.)

Segafoorile R. A. S.

*mf*

1. Oh te = = re sa, oh te = = = re sa, müüd  
 2. Oh te = = re sa, oh te = = = re sa, küll

oh te = re,

*mf*

mil ar = mu  
 mult kõ = lab

watf = sel ööl, mil kuu meil' wal-guſt ſal = wab, mil ar = = = mu  
 ſul = le auul nii ma = jaſ, met-ſaſ, wai = nul mult kõ = = = lab

mil ar = mu  
 mult kõ = lab

wäel ning ar = mu tšööl ſull', aiſal', ſilm nul wal = =  
 weel hell röö = mu laul ſull', kauniſ', arnſal', ai = =

wäel ning ar = = = mu  
 weel hell röö = = = mu

*f*

*p* *p*

wab. } Sul mõt = tes ma? Õh te = re, te = re ja! Sul mõt = tes  
 nul. }

*p*

Õh te = re

ma? Õh te = re ja? R. A. S.

### 5. Geski maa, meie ema.

(Segafoor.)

R. A. Hermann.

14. II. 1885.

Südamest ja parajalt.

*mf* *mf*

1. Kuis õit = seb ja õh = lab, kuis õit = seb ja õh = lab, kuis  
 2. Ei pal = mi = puu wil = ja, ei pal = mi = puu wil = ja, ei  
 3. Me pal = mid on ra = hu, me pal = mid on ra = hu, me  
 4. Kui päe = wa = oe õh = tul, kui päe = wa = de õh = tul, kui

*mf*

õit = seb ja õh = kab me i = sa = de maa, me i = sa = de  
 pal = mi = puu wil = ja ei lei = a me maal, ei lei = a me  
 pal = mid on ra = hu ja prii = us me kuld, ja prii = us me  
 päe = ma = de õh = tul tord fui = ku = ma jään, tord fui = ku = ma

maa, mis meid kui hel = de e = ma, mis meid kui hel = de e = ma  
 maal, ei hõ = be = dat, ei kul = da, ei hõ = be = dat, ei kul = da,  
 kuld, ja kal = lim veel kui hõ = be ja kal = lim veel kui hõ = be,  
 jään, siis peh = me Ges = ti mulda, siis peh = me Ges = ti mulda

on joot = nud,  
 truu e = ma,  
 mis kand = nud,  
 truu e = ma,

*mf* on joot =  
 truu e =  
 mis kand =  
 truu e =

on joot = nud pii = ma = ga, on joot = nud pii = ma = ga.  
 truu e = ma rin = na na' al, truu e = ma rin = na na' al.  
 mis kand = nud Ges = ti muld, mis kand = nud Ges = ti muld.  
 truu e = ma rüü = pe lä' en, truu e = ma rüü = pe lä' en.

nud,  
 ma,  
 nud,  
 ma,

Mangu Eild.

# 6. Wainule.

Saksa rahwaniis.  
Seabnud R. U. S.

Kergesti.

(Segatoor.)

*f* *mf*

1. Wai - nu - le, wai - nu - le, män - gu - le, läh - me ü - hes  
2. Eü - da - med, jü - da - med, na - gu weed, i - lut - je - mas

*f* *mf*

i - lu - le! Li - pu - mees ron - gi ees kõn - ni õi - sa = tes!  
i - hal need! Ba - ju - nad pu - hu - wad, kõ - la tõs - ta = wad.

*p* *f* *f*

Met - sad kau - nist' kõ - la - mas, hää - led häs - ti he - la - mas!  
Wtu - ru ma - guš mee - li - tab, muljuw mu - re ot - ja saab! Wainu - le,

*mf*

män - gu - le, läh - me i - lu - le!

R. U. S.

# 7. Lauul woog.

D. G. Amber.

Marji taktis.

(Segakoor.)

Prantsuse wiis. Sdn. K. A. S.

*f* *mf*

Kui laul-jaid a - jab lah - te sund, kui mee - li - tab neid mõnu - s tund, kui

*f* *mf*

*f*

mee - li - tab neid mõ - nu - s tund, kui päi - te pais - tab läi - fi - des ja

*f*

lin - nu - koor on met - sa käi - fi - des : siis on ka laul,

lau - mas, laul - mas met - sa käi - fi - des :

siis on ka laul küll i - lu - šas - ti he - li - se - mas ü - hel auul, ja

he - li wool, ja he - li wool on wä - ge - wa - mal mõ - ju - du - sel i - gal pool; täis

i - lu siis, täis i - lu siis on la - ju - ta - des lae - ne - ta - mas

la - he lau - lu - wiis, on sü - dant sü - ga - mas - ti sü - ti - ta - mas, i - lul kõ - lab hiis,

lau = = = = = lu = = = = = wiis,

ei fe - da kuul - des kur - waks jää - da kee - gi e - nam jaa, waid lõ - bu

ei fe - da, fe - da

lõõb siis lõt-ka - ma ja hin-geš i = lut - se - ma ka, jah i = lut - se - ma ka, jah

waid hing see lõõb

i = lut - se - ma ka, jah i = lut - se - ma ka. R. M. S.

### 8. Mu isamaa, sind kallis.

Südamest, mitte ruttu.

(Segatoor.)

Essti viis.

J. Waldmann.

*mf* *f*

1. Mu i = ja - maa, sind kat - tis pilt pilt' = ne pi - me õb. } Su  
 Ja si = nu prii - ust mattis, kord ras = ke or = ja = tõb. }  
 2. See mä - les - tus mu meelest ei ka = o i = al = gi. } Eht  
 Eest sõ - nad mi - nu tee - lest küll käi = wad a - la = ti. }

*mf* *f*

kau - ni - dus, ju ke - na - dus, oh õit - sew i = ja - maa, läind siis kõit ka - du - ma.  
 küll ma if - ka lau - lan ka, et prii mu i = ja - maa, mul siis - gi mee - les ta.

*p* *p*

J. W. ja R. M. S.



# 9. Meree. (Segafoor.)

*mf* Tenor-solo.

*p*

*mf*

Musical notation for the first system of the Tenor solo, featuring a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a 3/4 time signature. The melody begins with a quarter rest followed by eighth and quarter notes.

1. Sel-ge-le mere-le, i-ni-me, waa-ta, lae-ne on  
 2. E5-ta-lem me-re-le, wene5-fe, lae-wa, tuul see on nūūd  
 3. Dh kal-lis tauni-fe, nā-gu-jam nei-u, oh ja ni-bu

Koor.

Musical notation for the first system of the chorus, featuring a treble clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The melody consists of dotted quarter notes.

La la la - - - la, la la la - la, la la la - - -

Musical notation for the second system of the chorus, featuring a bass clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The accompaniment consists of quarter notes.

*f* Sopraus-solo.

Musical notation for the first system of the soprano solo, featuring a treble clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The melody consists of quarter notes.

wa-ga, wō-tab we-ne saa-ta, lae-ne on  
 pä-ri, ma-ru ei tee wae-wa, tuul on nūūd  
 noor mees, pa-ra-jam ja pei-u, oh ni-bu

Musical notation for the second system of the soprano solo, featuring a treble clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The melody consists of quarter notes.

la, la la la - - - la | 1. Sel-ge-le mere-le, i-ni-me,  
 2. E5-ta-lem me-re-le, wene5-fe, ni-bu  
 3. Dh kal-lis tauni-fe, nā-gu-jam

Musical notation for the third system of the soprano solo, featuring a bass clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The accompaniment consists of quarter notes.

Musical notation for the fourth system of the soprano solo, featuring a treble clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The melody consists of quarter notes.

wa-ga, wō-tab we-ne jaa- - -  
 pä-ri, ma-ru ei tee wae- - -  
 noor mees, pa-ra-jam ja pei- - -

Musical notation for the fifth system of the soprano solo, featuring a treble clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The melody consists of quarter notes.

waa-ta, lae-ne on wa-ga, wō-tab we-ne  
 lae-wa, tuul see on nūūd pä-ri, ma-ru ei tee  
 nei-u, oh ja ni-bu noor mees, pa-ra-jam ja

Musical notation for the sixth system of the soprano solo, featuring a bass clef, a key signature of two sharps, and a 3/4 time signature. The accompaniment consists of quarter notes.

*f* Tenor-solo.

*mf*

*f*

- ta : J-lus on waada-ta, i-lu-jam sõi-ta, i-ga-wuſt  
- wa : Sääi i-lus is-tu-da, hinga-ta õh-tu, maalt lil-le-  
- u : *mf* Tul-ge te ii-heſ ta, laew laemel hii-gub : ar-mas-tus

ja-ta.  
waewa. *mf* La la la — la, la la la — la, la la la — — —  
pei-u. *p*

*f* Sopran-solo.

wõi-ta, i-ga-wuſt wõi-ta, i — — — ga-wuſt  
leſ-tu, maalt lil-le-leſ-tu, maalt — — — lil-le-  
hii-gub, armastus hii-gub, ar — — — mas-tus

la, la la la — la | *mf* J-lus on waada-ta, i-lu-jam  
Sääi i-lus is-tu-da, hinga-ta  
Tulge te ii-heſ ta, laew lae-nel *p*

wõi-ta, i — — — ga-wuſt wõi-ta.  
leſ-tu, maalt — — — lil-le-leſ-tu.  
hii-gub, ar — — — mas-tus hii-gub.

jõi-ta, i-ga-wuſt wõi-ta, i-ga-wuſt wõi-ta.  
õh-tu, maalt lil-le-leſ-tu, maalt lil-le-leſ-tu.  
hii-gub : ar-mas-tus hii-gub, ar-mas-tus hii-gub.

# 10. S ü ü e.

Ornalt.

(Elegia — Segatoor.)

R. Hunt.

*p*

Ma hii - an sind, kas ku - led mind? Ma hii - an üt - si,

*p*

ü - li kurw. Mul i - gaw siin, see on see piin, kust puh - leb mu - re

*mf*

urw. *mf* **W**il tu - leb tund, mil lõ - peb sund, mis

rõ - hub rin - da, mul - jub meelt! Kui äit - se hääl, mis pil - we pääl a'aks

*mf*

Iõ - bul laul - ma keelt ! Ma hii - an sind, oh kuu - le mind ! Oh

*mf*

kuu - le, ku - das kut - sun sind ! Oh tu - - le, kuu - le

o - - - len, o - - - len

tea, et o - - - - len hea, et ar - mus e - lul

hind, et ar - mus e - lul hind !

*p*

**R. Ruut.**

# 11. Neiu wastus.

(Segafoor tenori- ja soprani-folloga.)

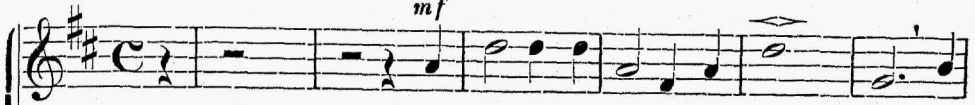
Tuundmusega, kaunis ruttu.

R. N. Hermann.

B.-N. 1893. VIII/18.

Tenor-solo (noor mees).

*mf*



1. Dh il-mu-ta mul-le, ja nei : : u, mil  
2. Dh üt-le ka mul-le, ja nei : : u, mil

Roor.

*p*



1. Dh il-mu-ta mei-le, ja nei : : u, mil õn-ne-lit ol-la ja  
2. Dh üt-le ka mei-le, ja nei : : u, mil õn-ne-de ja-da-ma



*p*



- õn-ne-lit ol-la ja wõid, mil o-man-dad õnd-su-se lei : :  
õn-ne-de ja-da-ma saad, mil kät-te saad aa-de-te lei : :



- wõid, mil o-man-dad õnd-su-se lei : : u, mis õr : :  
saad, mil kät-te saad aa-de-te lei : : u, mil ees : :



*p*

= = u, mis õr - nu = se tun - delt ja töid ?  
 = = u, mil ees - mär - gil täi - u = se a'ad ?

= = nu = se tun = = delt ja töid ? 1. { Siis, kui sul puh - tu = ses  
 = = mär - gil täi = = u = se a'ad ? 2. { Siis, kui sul kau - ni = dus  
 { et = te on  
 { kel = lel on me - hi = sus

*p*

**Sopraan-solo (noor naine).**

*mf*

1. { Siis, kui mul puh - tu = ses i = lut = seb hing,  
 { Siis, kui mul kau - ni = dus ka - ras - tab meelt,  
 2. { Siis, kui mul et = te on as - tu = nud mees,  
 { kel = lel on me - hi = sus meeles ja jõuus,

i = = lut = seb hing, kui ei sind wi - gas = ta  
 ka = = ras = tab meelt, lau - lu - ke lah - ke = ke  
 as = = tu = nud mees, kel = lel on pa = le = us  
 mee = = les ja jõuus, õi = gus ja õr = nus ka

kui mind ei wi-gaš-ta fir-ge-de wing,  
 lau-lu-ke lah-ke-ke mõnuštab meelt,  
 kel-lel on pa-le-us põu-es ja ees,  
 õi-guš ja õr-nuš ka keeles ja nõuus,

fiis kui mind waigistab

kui see mind kutjub fiis

fir = = ge-de  
 mõ = = nuš-tab  
 põu = = es ja  
 kee = = les ja

wing, \_\_\_\_\_  
 meelt, \_\_\_\_\_  
 ees, \_\_\_\_\_  
 nõuus, \_\_\_\_\_

fiis kui sind waigistab tar = = ku-je

kui see sind kutjub fiis kaas = = la-sets

tar = ku-je tiff,  
 kaas-la = sets auul,

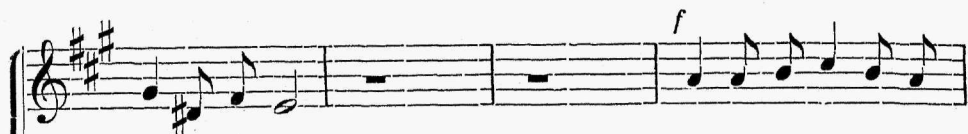
i = hal-dab õi-gu-je  
 lä-hen rõõm sü-da-meš,

tiff, \_\_\_\_\_  
 auul, \_\_\_\_\_

i = hal-dab õi-gu-je  
 lä-heb rõõm sü-da-meš,

õr = = nu-se  
 pi = = ša-rab

p



õr - nu - se pilt,  
pi - sa - rad laaul,

fiiis on mu hin - ge sees  
kan - nan kõit ü - hes on



pilt, ————— fiiis on su hin - ge sees õn = = ne - de  
laaul, ————— kan - nad kõit ü - hes, on lõ = = bu wõdi



õn - ne - de aim, tae - wa - list e - lu mul e = = ten - dab waim.  
lõ - bu wõdi waew: tai - u - se tee - le on sõud = = nud mu laew.



aim, tae = = wa - list e - lu sul e - ten - dab waim.  
waew: tai = = u - se tee - le on sõudnud su laew.





# 12. Jõulu tänu-laul.

(Segafoor.)

Antonio Votti (1665—1740).

*mf* *f*

Hõi = ja = ke, ma = gad, ja laul = ge hal = le = lu = ja, jah laul = ge hal = le =

*mf*

*p* *mf*

lu = ja! Kris = tus on sü = di = nud mei = le õn = nets! Hal = le = lu =

*p* *mf*

*f* *p*

ja, hal = le = lu = ja! Patt ei või meid e = nam või = = ta!

*f* *p*

*mf* *p* *pp*

Hal = le = lu = ja, hal = le = lu = ja! Kii = = = tuft ning  
Kii = tuft ning au = u

*mf* *p* *pp*

tuft ning au - u tal : : : le!

au - u tal : : : le! Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja!

### 13. Looqus.

Serbia rahwamiis.

(Segatoor.)

Ebn. R. N. S.

Varajalt.

1. S - me - li - ne pais - tus, meid sa wal - gus - tad,  
2. Põit me e - lu ma - - rud, need ei mur - ra meid,

fä - rad hin - ge fäs - - se, sü - dant sel - gen - dad.  
jest sa trööstid it - - ta mei - e sii - da - meid.

R. N. S.

# 14. S ü d a.

Animato e ben marcato.

(Segafoor.)

Norra miis.

G. Rjerulf.

Segafoorile (dn. A. N. S.)

Wä-e-ga on lae-ne-ta-mas mi-nu fii-da sees, ja ma tun-nen

te-da fan-gest' wa-lu-ta-mas: Jah, mu piüü-dus,

e-lu hiiü-dus, för-ge pa-le-us, för-ge  
e-lu hiiü-dus, för-ge,

pa-le-us, för-ge pa-le-us!

# 15. Regade käik.

Serbia rahwawits.

Tõstiet.

(Segafoor).

Edn. A. M. S.

*mf*

1. Oh küll i = lus on a = ja käit, päe-wad päe = wa = de  
 2. Mõõt-ma = ta on küll i = ga = wit, u = la = tuš tal on

*mf*

*f*

jä = re = le, na = gu pär = lib nad end jea = wad  
 ot = ja = ta, wal = ged päe = wad, muš = tad ööd ta

*f*

*f*

fuu-res lai = aš il = ma ruu = mis, ei nad wõi pu = ha = ta,  
 tee-wad wa = het kar = gu = jes = se, lii = ku = mist, ar = wa = mist

*p*

*mf*

il = ma he = li munt = ma = ta.  
 joonis = ta = wad he = liš = je.

*mf*

A. M. S.

# 16. Rahu wõim.

Ornalt ja paraajalt.

(Segafoor.)

R. N. Hermann.

1893. XI. 8.

*p*

1. Tae-wa ing-li kand-le feel kõ-lab kõr-gelt al-la hin-ge  
 2. Kand-le he-lil hin-ges hõim, kaa-jaš mō-jul kal-list hin-da,

*p*

*mf*  
 šääl, kus  
 muš-ta

*mf*

šääl, kus wõit-leb waike meel tuu-le was-tu, mis on  
 muš-ta mu-re wõõraš wõim ei fiis e-nam rō-hu

*f*

tuu-le was-tu, mis on  
 ei fiis e-nam rō-hu

wõit-leb wai = ne meel tuu = le  
 mu = re wõõ = raš wõim ei fiis

*mf*

wi-n-ge, tuu-le was = tu, mis on wi-n-ge, püi-ab  
 rin-da, ei fiis e = nam rō = hu rin-da, loob end

*mf*

was = tu, mis on wi-n-ge, tuu = le was-tu, mis on wi-n-ge,  
 e = nam rō-hu rin-da, ei fiis e-nam rō-hu rin-da,

püü = ab ra = = = hu e = lu teel.  
 loob end ra = = = hu lah-fe löim.

*mf*

püü-ab ra = = = hu e = lu teel. See kō = la  
 loob end ra = = = hu lah-fe löim. Siis il-mub  
 ra = = = hu e = lu teel.  
 ra = = = hu lah-fe löim.

püü = ab ra = hu e = lu teel.  
 loob end ra = hu lah-fe löim.

See kō = la juu = dab,  
 Siis il = nub i = me,

juu = dab, et ilm end  
 i = me, mil'po = le

See kō = la juu = dab, et ilm end muu = = =  
 Siis il = nub i = me, mil'po = le ui = = =

i = lu il = maš wii-bib waim,  
 wil-ja ka = duw taim,

muu = dab, wii = bib waim, hiu-ges a = sub ar-maš  
 ni = me: ka = duw taim, uu = el ar-mul warmaš

= = dab,  
 = = me:

wii = bib waim,  
 ka = duw taim,

*mf*

aim, i - lu il - mas wii-bib waim, hin-ges a - jub ar-mas  
 waim, wil-ja kat - nab ka-duw taim, uu - el ar - mul warmas

*mf* wii = bib waim, hin-ges a - jub ar = mas  
 ka = duw taim, uu - el ar-mul war = mas

*mf* *p*

aim, ar - mas aim, ar - mas aim, ar - mas aim.  
 waim, warmas waim, warmas waim, warmas waim. R. M. S.

*mf* *mf* *p*

aim, ar - mas aim,  
 waim, warmas waim,

### 17. Nõnda on Jumal ilma armastan'd.

(Segafoor.)

©. Kühnast.

*f* *mf*

Nõn - da on Ju - mal il - ma ar - mas - tan'd, et La o - ma

*f* *p*

ai - nu po - ja and - nud, et i - ga - üks, kes De - mas - je

*mf* *p* *f*

u - sub, mit - te ei huk - ka lä - heks, waid et tal i . .

*mf* *p* *f*

. . . ga - we - ne e - lu o . . . leks.

## 18. Waene laps.

Parajalt.

(Segatöös).

Mel. J. Rebane.  
Harm. Fr. Säbelmann.

*p*

1. Mul - da wiis mult kal - mu - kü - si ka - le-dalt mu kal - li - mad :  
 2. Eht ma tõs - tan nut - tes hää - le tae - wa poo - le ha - le - dast' ;  
 3. Hau - da, al - la mus - ta mul - la, le - he kom - bel len - dak - sin,

*p*

*mf* *p rit.*

fil - mast woo - lab sil - ma - we - si, a = ga po - le püh - ki - jat.  
 was - tust ei saa wa - lu pää - le, ei ma pää - se pi - sa - rast.  
 mu - ru al - la ta - haks tul - la, ra - hu jäält ma lei - af - sin!

*mf* *p rit.*

S. Bergmann.



# Laulu ja mängu sehe

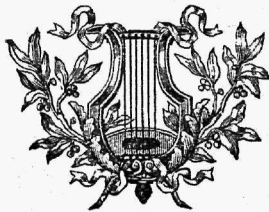
meestehood

aastal 1893 välja antud.

---

Kokku-jeadnud

Dr. K. A. Hermann.



**Jurjewis.**

Trükitud K. A. Hermann'i kulu- ja kirjabega.

1893.

## Laulude juhataja.

---

	Nr.	Lht.
Et kuulake looduse hääli (Ülestõusmise pühaks) . . . . .	1	1
Sjamaa (Sjamaa) . . . . .	2	2
Waata, wäljad haljawad (Suwel) . . . . .	3	5
Rala wees woole tees (Kiini!) . . . . .	4	6
Dh haljas puu ja muruke (Haljas puu ja muruke) . . . . .	5	7
Miks ja oled nõnda kurblik? (Lahkudes) . . . . .	6	8
Rahu ööd (Rahu ööd!) . . . . .	7	9
Sing täctab ja tõuseb (Suimeje elu) . . . . .	8	10
Läheme murule (Wainule) . . . . .	9	12
Sülgaw täheke (Täht) . . . . .	10	13
Üksi rannal ta kurbalt lauldes (Rannal istuja) . . . . .	11	14
Sõsand, ju poole püüan! (Palwe) . . . . .	12	15
Mita, Sumal, armuga (Uue aasta palwe) . . . . .	13	17
Sumalal' auuks tõstetud häält! (Kiituse-laul) . . . . .	14	18
Dh rahu maa! (Dh rahu maa!). . . . .	15	19

Waimulikud laulud: Uueks aastaks nr. 13. — Ülestõusmisets nr. 1.  
 — Palweks nr. 12. — Kiituseks nr. 14. — Matuseks nr. 15.

Silmalikud laulud: Sjamaale nr. 2. — Rewadeks nr. 4, 5, 9. —  
 Suwel nr. 3. — Lahkudes nr. 6. — Shtuts nr. 7. — Ööks nr. 10. — Suimeje-  
 elust nr. 8. — Üksi nr. 11.



# Laulu ja mängu leht.

## 1. Ülestõusmise pühaks.

Bikalt ja pühalikut.

(Meestefoor.)

R. A. Hermann.

1893. II. 9.

*p* *mf*

Et kuu - la - ke loo - du - se hää - li, ta hõis - ta - mist Is - san - da

*p* *mf*

kuis ü - len - dab sü - = - dant ja

*f*

auul, kuis ü - len - dab sü - dant ja mee - li see loo - du - se

*f*

Tenor-solo: Kris - tus on tõusnud üüld,

*f* *f*

lõ - bu - sam laul! Kris - tus on tõusnud üüld, kus - tu - nud

tuš - tu - nud pa - tu - süüd. Soo - dust ta le - hi - tab, ar - - mu - ga e - hi - tab.

pa - tu - süüd. Soo - dust ta le - hi - tab, ar - mu - ga e - hi - tab. Hal - le -

Hal - le - lu ja!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

lu - - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Elise Ann.

## 2. Isamaa!

R. A. Hermann.

1887. V. 15.

Südanest.

(Meestekoor.)

*f* Is - sa - maa, i - sa - maa, i - sa - maa!  
*f* *mf*

Sü - da,

*f* Sü - da, hõis - ka, he - liis - ta! *mf* Rää - gi, rää - gi  
*mf*

hõis - ka,

he - liis - ta!

roh - kes - te te - ma i - lust teis - te - le!  
te - ma i - - - - - lust Kõ - ne -

Kõ - ne - le, kuis te - ma kai - sul hii - ga - ta nii ar - maš  
= le,  
Kõ - ne - le, kuis te - ma kai - sul

on, fe - le - ta, kuis wa - lu  
fe - le - ta, kuis wa - lu  
fe - le - ta, kuis wa - lu nä = = = = = = = = = = = =

nä - ha te - ma eest su auu ja õnn, Kõ - ne -  
= = = ha

*pp* *pp*

*pp* *pp*

õ - ne - le, kuis te - ma fai - sul hin - ga - ta nii ar - maõ on,  
 = le, hin - ga - ta se - le -

*mf* *mf* *mf*

*pp* *pp* *p*

*pp* *p*

se - le - ta, kuis wa - lu nä - ha te - ma eest su auu ja õnn,  
 = ta, kuis su

*mf* *p* *mf*

*pp* *p* *mf*

*mf* *f*

kuis su ü - lem o - fa ta, kuis su ü - lem o - fa  
 kuis su ü - lem o - fa ta, kuis su ü - lem o - fa

*mf* *f* *f*

*mf* *f* *f*

*ta:* *ff* *fff*

ta: I - ja - maa, i - ja - maa, i - ja - maa!

*ff* *fff*

E. Koidula.

# 3. Suwel.

Rõõmfaasi.

(Meestefoor.)

R. A. Hermann.  
Berliinis, 15. VI. 1893.

*mf* *p*

Waa-ta wäl-jad hal-ja-wad, jaa-gi loo-tust an-na-wad,

*mf* *p* *mf* põl-lu

*mf* *p*

et ei ae-ga et-te

põl-lu pääl on ki-be töö et ei ae-ga et-te

pääl on ki-be töö

*p* *mf*

Iöö;

Iöö, tae-waš ja, õn-niš-ta, et kõiit

*p* *mf*

*f* *mf*

et kõiit kor-da lä-hets ka.

kor-da lä-hets ka, et kõiit kor-da lä-hets ka.

et kõiit kor-da lä-hets ka.

*f* *mf*

# 4. Sinni!

(Meesteloor.)

Seinrich Zöllner, Op. 28, Nr. 3.

Leve.

1. Ka - la wees woo - le fees o - len püü - des näi - nud, a - ga wilt! sil - ma - pilt  
 2. Sin - nu - te ai - a - le, wa - hel nä - gin, hüppas pe - sa päält je - da säält  
 3. Nä - gus neid, i - lu leid, ja - lalt sind ma saa - nud, lah - ti ja tüll ei saa,

o - li ä - ra - läi = = = = = nud.  
 püüd - sin, ä - ra - lip = = = = = pas.  
 o - lid wa - ras - ta = = = = = nud:

4. Sü - da - me möt - fid, he? rit. oln' d na - = li! f a tempo uus mull' see

toi - me - ta, nõu - an ma, fees wa = = = = = li!



wa = li. Sü = da = me

nõu - au ma, kes wa = = li. wõt - sib, ke? fest ei

rit. *pp* kau - nis neid, i = = lu = = leid!  
 ja rit. *pp* küll lah - ti jaa — — — — — !  
 Satsja keelest K. M. S.

### 5. Salsjas puu ja muruke.

*Allegretto.*

(Meestekoor.)

F. M. Wöhme, Op. 31. Nr. 3.

*p* *mf*  
 1. Oh hal - jas puu ja mu - ru - ke, küll jaa - dad lõ - bu mee - le - le, mis  
 2. Mis a - jab i - ni - mes - telt mind? Ei neilt jaa troosti mi - nu rind, kuid

*f*  
 tal - we lu - mest kurwats läin'd, kel i - gat - sus su pöö = = le  
 hal - jas puu ja mu - ru - te teeb ra - hu - li - sets hin = = gef =

fän'd,                    kel i = gat = sus    ju    poo = = le    fän'd.  
 je,                        teeb ra = hu = li = =    jeks    hju = =    get' = je.

Saia keelest K. A. S.

## 6. Lahkudes.

*Moderato.*

(Meestefoor.)

F. W. Böhm, Op. 31. Nr. 2

1. Miks sa o = led    nön = da    kurb = li?    Mi = na    o = leu    röö = mu    täis ;  
 2. Leht ja ro = hi    närt = sib    ä = ra,    kuid ei    tru = wi    ar = mas = tuš !

mõt = led, et sind    ma = ha    jä = tan,    mõt = led, et sind    ma = ha    jä = tan ?  
 Lah = ku = da on    ki = be,    ras = ke,    lah = ku = da on    ki = be,    ras = ke !

Meel = did mul = le    hää = ti    küll,    meel = did mul = le    hää = ti    küll.  
 It = ka    kan = nau    meeles    sind,    it = ka    kan = nau    mee = les    sind.

Saia keelest K. A. S.

# 7. Rahu ööd!

Säbameest.

(Meestefoor.)

R. M. Hermann.

1893. VII. 2.

*p* *mf* *f* *mf*

1-2. Ra-hu ööd, ra-hu ööd, ra-hu ööd soo-win full', kes te-gid

*mf* *f* *mf*

*f* *p*

tööd, soo-win full', kes te-gid tööd. { 1. Li-nu häs-ti u-ne  
2. Kuu ja täh-ti paistab

*f* *p*

*mf* *p*

fü-leš, uu-el jõu-ul tõus-ta ü-leš. Päästa lah-ti rii-et,  
tae-wast, na-gu need, saa lah-ti wae-wast, kui ja u-nes nu-ret

*mf* *p*

*mf* *mf*

*pp* *mf*

wööd!  
{ Ra-hu ööd, ra-hu ööd, ra-hu, ra-hu ööd!

*mf* *mf*

# 8. Inimese elu. K. A. Hermann.

(Meestefoor.)

Mõtete põhjusel, mis laulelduiesi  
"Romeo ja Julia" Marcella Sembradi  
lõulu kuuldes Berliinis mõetud.

Laulelduse looja on Gounod.

Barajalt.

*mf* *f*

Sing tär - tab ja tõu - seb siis ja kas - wab ko - su - des, maa - il - ma

*mf* *f*

*mf* *f*

e - lu lä - heb tal - le ju - ba pe - a ma - gu - faks, te - ma ees

*mf* *f*

*ff*

õit - wad lil - le - sed, hal - ja - wad lo - ka - wad puud, e - lu on

*ff*

*p* *mf*

i - lu, õn - ne täis. Siis kä - es tõ - e a - jad, on

*p* *mf*

ma - ja e - hi - ta - da, on e - lu ra - ja - da, siis rän - fa tööd on

te - ha hool - sast' päe - vad, ööd; ju õn - nis - tuft ja hääd on

tun - da ras - ku - ses, kuid e - lu e - de - neb. Kord ki - be -

du - jed ning wõit - lu - jed on kan - da maa ja met - sa

teel, need ä - ra - wõi - ta on, siis jäl - le ta - se - neb.

*f* *mf*

Kui lõ-pe - ta - tud on e - lu - ra - jad, siis tu - leb ra - hu,

*f* *mf*

*I.* *II.*

siis tu - leb õnn, siis tu - leb õnn. R. M. S.

## 9. Wainuse.

R. M. S.

Clawalt.

(Laul kolme mehe, naese või lapse häälele.)

Nauheimis, 1893. VII. 27.

*mf*

Lä - he - me mu - ru - le män - gi - ma wäl - jal, töö on ju teh - tud ja

*f*

pi - du on käes, wai - nu - te wee - rul ja mä - ge - de fäl - jal nae - ra - wad nä - od ju

*p*

noo - ru - se wäes, leh - ka - wad le - hed ja pain - du - wad puud, õit - se - wad õi - ed ja

*ff*

õis - ka - wad suud, õit - se - wad õi - ed ja õis - ka - wad suud. R. M. S.

# 10. Täht.

Moderato.

(Meestekoor.)

R. Kollan.

*mf*

1. Hiil-gaw tä = he = le, jä = rad ja ma-ha waa da-tes ra-hu-  
 2. Ei küll i = gat = sew põt-suv rind lei = a troosti, kui waatab

*mf*

*p* *p*

ga, näi = tad ü = le = walt mul-le teed, täi-dad läi = ki = des maad ja  
 jind, e = lu-, ar-mu- ja hi = mu-ta waatled il = ma ta kü = ra =

*p* *p*

*f* *p*

weed, oh küll o = led ja kau = ge, külm, oh küll o = led ja  
 ga, o = led siis-gi küll i = lus ja, o = led siis = gi küll

*f* *p*

*f*

kau = ge, o = led ja kau = ge, külm, jah, külm.  
 i = lus, siis-gi küll i = lus ja, jah, ja.

Rootsi keelest R. M. S.

# 11. Rannal istuja.

Sooime rahwaviis.

*Andante.*

(Meesefoor.)

Meesefoorile (Dn. F. A. S.)

*p* *mf*

Ü = si ran-nal ta kur-walt laul-des, aeg on läin'd tal i = ga-

*p* *mf*

*mf* *p*

waks. Lin-nud sirt = su-wad, we = si sei = sab, tuul end wa = gu-sast' lii = gu-

*mf* *p*

*mf* *p*

tab, lin = nud sirt = su-wad, we = si sei = sab, tuul end wa = gu-sast' lii = gu-

*mf* *p*

*f*

tab. Me = rel kau = gel on te = ma kaa = ja, kes ta e = lu, wal-gus,



*mf* *p*

rõõm, se - da oo - tab ta i - ka ko - du, ei ta tea, tu - leb ta wõi

*mf* *p*

*mf* *p*

ei, se - da oo - tab ta i - ka ko - du, ei ta tea, tu - leb ta wõi ei.

*mf* *p*

Soome rahwalaulu järel K. A. S.

## 12. Psalm.

K. A. Hermann.

Pikalt ja pühakult.

(Meestekoor.)

Wad Nauheim, 10. VIII. 1893.

*p* *mf*

Is - sand, su poo - le ma püü - - an! Si - mult süin a - bi ma hüü -

*p* *mf*

*f* *mf* *p*

- - an! Si - na, kes ar - mu - kaew, lõ - pe - ta i - ma - waew, war - ju - le

*f* *mf* *p*

wii ja mu e = = = lu laew! Ma-rud on mäs-ja-mäs me-

= rel, wää-ra-tušt pa-tu-sel me = rel: Si-nu pool'

õh-tab rind, kau-na kui kot-tas mind, ra-hu tee möl-la-wa me = =

= = = re pind! Küt-suud find, kuu-le mind! Su-ha-ta fiin ar-mu-

= ga e-lu, Iis-jand i-se ja! Aa-men, aa-men, aa = = men.

# 13. Nue aasta palwe.

Vikalt, mitte ruttu.

(Meesteloor.)

R. A. Hermann.

uu = el aas = tal,  
o = le, Jä = sand,

*mf* *f*

1. Vi - ta, Ju - mal, ar - mu - ga uu - el aas - tal  
2. Ker - gel kui ka ras - kel a'al o = le, Jä - sand,

*p*

e = la - da, fi - na o = led ar = mu = leid,  
mei = e ra'al, kan - ta = wats tee mei = e waew,  
Jii - a  
ka = ras -

*mf*

Jii - a maa - ni saat - sid meid.  
ka - ras, ta meid, ar - mu - kaew.  
maa . . ni  
ta meid,

R. A. S.

## 14. Kiituse-laul.

G. Noffini.

Mägetvasti, aga mitte ruttu.

(Meeskoor.)

Italia viis, meeskel. G. A. G.

Su-ma-lal' au-uks tõst-kem häält! Kiit-kem ta ni-me,

laul-gem tall' i-ga päew! Su-ma-lal' au-uks tõst-kem häält, seft

te-ma on suur ja ri-kas hel-du-seft! Kii-del-gem seft

i-ga-päew, et ta meil' tõi õn-nis-tust, ja lan-ge-gem pör-mu

Tutti.

mf f

kum-mar - da - des! Ju - ma - la! au - uks tõst - kem häält, kiit - kem ta

mf f

ni - me nüüd ja i - ga - west! R. N. S.

### 15. Oh rahu maa!

Emil Genes.

Südamest ja pihalt.

(Meestefoor.)

Soome viis, mees tel. jbn. R. N. S.

Res saa - dab meid küll

mf

Oh ra - hu maa! Res saa - dab meid küll sin - na? Res saa - dab meid

mf

Res saa - dab meid küll

Ja õh - tu tae - was pil - we ta - hab min - na,

fin - na? Ju tae - was pil - we ta - hab min - na, ju

Ju taewas pil - we ta - hab min - na,

täi-dab rand end ru - su - ga. Kes ju - ha - tab meid

roh-tem rand end

*f* *p*

Oh ra - hu maa!

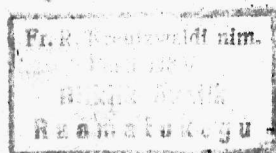
mi - ne - ma? Kes saa - dab meid küll sin - na? Oh, oh

*mf* *p*

ra - hu maa, oh ra - hu maa!

*mf rit.*

Soome keelest R. M. S.



Дозволено цензурою. Юрьевъ, 12 января 1894 г. — R. M. Hermann trüft, Zurjewitz.

